
Sveitarfélögin og Evrópusamstarf - þrjár víddir

Hermann Sæmundsson

Sveitarstjórnarmál og EES

- Vaxandi áhugi meðal sveitarstjórnarmanna
 - Sendinefndir
 - Nýtt skipulag Sambandsins og EES nefnd
 - Samstarfsnefnd utanríkisráðuneytisins
 - Tilraunaverkefni í Brussel vor 2005
 - Brussel skrifstofa frá 2006
 - Mikilvægt fyrir sveitarfélögin að sinna EES málum
 - Spurning um að nýta tækifæri EES
-

Umfjöllunarefni

- Þrjár víddir á evrópusamstarfi sveitarfélaga
 - Sveitarfélög sem lýðræðislegar stofnanir
 - Sveitarfélög sem framkvæmdavald
 - Sveitarfélög sem hluti af félagslegu/efnahagaslegu svæði í Evrópu
- Veikleikar fyrir sveitarfélögin að vera ekki í ESB
 - Hvaða veikleikar?
 - Er hægt að takmarka veikleikana innan EES

Lýðræðislega víddin

- Evrópusambandið er samband lýðræðisríkja
 - stofnað til að vernda lýðræði
 - áhrif á lýðræðisþóun í Evrópu
- Unnið að því að draga úr lýðræðishalla innan stofnanakerfis ESB
- Þingið hefur fengið meiri völd
- Committee of the Regions stofnað

Lýðræðislega víddin

- Ráðherrar funda í leiðtogaráði og ráðherraráði ESB – EES vettvangur fyrir Ísland
- Þingmenn Evrópuþingsins kjörnir beinni kosningu – EES vettvangur fyrir Ísland
- Kjörnir fulltrúar svæða og sveitarfélaga í Evrópu starfa saman í Committee of the Regions – ekki EES vettvangur fyrir Ísland

Sveitarfélög sem framkvæmdavald

- Sveitarfélög útfæra og framkvæmda mikið af ákvörðunum ESB
- Yfir 300 gerðir á ári innleiddar í samningin
- Bein og óbein áhrif á íslensk sveitarfélög geta verið töluverð

Sveitarfélög sem framkvæmdavald – hverskonar áhrif?

- Rekstur og stjórnsýsla
 - Hefur áhrif á kostað og framkvæmd verkefna (umhverfismál, útboðsmál, ofl)
 - Vinnuveitendahlutverkið (vinnutími, vinnuvernd, jafnrétti, ofl)
- Umhverfi og samfélag
 - T.d. Lissabonáætlun ESB, þjónustutillskipun ofl.
- Mikilvægt að halda áfram og auka vöktun þessara áhrifa: Mat á áhrifum, innleiðing-
aðlögun, framkvæmd

Sveitarfélög sem hluti af svæði

- Gríðarlega mikið samstarf á milli sveitarfélaga og svæða í Evrópu
- 250 svæða/sveitarfélagaskrifstofur í Brussel í dag
- Um 30 skrifstofur frá þeim Norðurlöndum sem eru innan ESB
- Norðmenn reka 6 svæðaskrifstofur og eina á vegum Sambands sveitarfélaga

Sveitarfélög sem hluti af svæði

- Skipulag og aðgerðir ESB miðast við svæði - “regionalism”
- Svæðaskipulag ríkja stuðlar að fullnýtingu á styrkjakerfi ESB og EES samstarfi
- Finnar – Írar t.d. hafa komið á fót svæðum
- Mikilvægt fyrir Ísland að skoða þetta sambandi – Hvaða svæði eru á Íslandi?
- Vesturland í Evrópu...

Hvers vegna þáttaka sveitarfélaga í

Evrópusamvinnu – víddir hagsmunagæslu þeirra og þátttöku

Hvers vegna (víddir)	Hvað	Hvar	Hverjir (f.h. sveitarfélaganna)
<i>Sveitarfélög sem lýðræðislegar stofnir</i>	Lýðræði og skoðanaskipti Þáttaka í lýðræðislegu samstarfi	Committee of the Region Evrópuþingið Evrópsk Samtök sveitarfélaga	Kjömir fulltrúar <ul style="list-style-type: none">• Sveitarstjórnir• Landsþingsfulltrúar• Stjórn Sambandsins
<i>Sveitarfélög sem staðbundið framkvæmdavald</i>	Lagasetning og viðfangsefni ESB sem hafa áhrif rekstur og vinnuv. hlutverk – þarf að meta: <ul style="list-style-type: none">• Áhrif á kostnað og stjórnsýslu• Samfélagsleg áhrif• Þörf fyrir aðlögun	Ráðuneyti, stjórnsýslu-stofnanir EFTA/ESA Framkvæmdastjórnin Sendiskrifstofur	Stjórnsýsla <ul style="list-style-type: none">• Embættismenn, starfsmenn• Sérfræðingar sveitarfélaga
<i>Sveitarfélög sem hluti af félagslegu/efnahagslegu svæði í Evrópu</i>	Samstarf og þekking Reynsla og sjónarhorn Þróun og nýsköpun Framþróun	Framkvæmdastjórnin - programs Svæðaskrifstofur Einstök sveitarfélög/svæði	Samfélag (staðbundið, regionalt) • Sveitarfélög • Atvinnulíf, vinnumarkaður • Félagasamtök • Mennta, rannsóknarstofnanir

Veikleikar að standa utan ESB

- Lýðræðislega víddin
 - Ekki þátttakendur í Héraðanefndinni
 - Höfum ekki sama aðgang að ráðherraráðinu og Evrópuþinginu
- Sem framkvæmdavald
 - Ekki sama aðgengi að sérfræðipækkingu og ráðgjöf
 - Minni líkur á að hægt sé að hafa áhrif á ákvarðanatöku
- Sem hluti af svæði
 - Ekki aðgang að öllum áætlunum ESB
 - ERUM EKKI HLUTI AF BYGGÐASJÓÐUM ESB (þ.m.t. félagsmálasjóðnum)

Dregið úr veikleikum

- Með markvissri vinnu heimafyrir og í Brussel
 - Vera í ESB gegnum EES
- Með samstöðu um að þessi forgangsröðun skipti máli
 - Samstaða ríkis, sveitarfélaga, aðila vinnumarkaðar og atvinnulífs
 - Fjárveitingar og starfsmannahald